

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.

A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás vállalatjánál fogadtatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A szóbeliség.

Az igazságszolgáltatás szervezetének újalakítására az első lépés nem régiben megtörtént és a kir. táblák szétosztásával egy, a jogászvilág által erősen sürgetett, a nagy közönség részéről élénken óhajtott intézkedés lépett életbe.

Szilágyi Dezső tehát beváltotta miniszteri bemutatója alkalmával tett ígéreteinek elsőjét és az a gyorsaság, melylyel ezt tette, remélni enged, hogy ez a kiválóan szervezésre predesztinált szellemű államférfi, törhetlen erélyvel és szívós következetességgel fog rajta lenni, hogy igazságszolgáltatásunk ügyét új alapokra fektesse.

A reform hátralevő részének megvalósításában pedig legégetőbb kérdésnek mutatkozik a szóbeliség behozatala a felelősségek legalább első fórumán.

Ha megadatott az állampolgárnak a jog, hogy peres ügyében ne csak egy bíróság dönthessen, szükség, hogy ügyét személyesen is védhesse a jogszolgáltatás procedurájának legalább azon pontjáig, hol a perkérdés teljesen tisztázva lesz.

Es itt perrendtartásunk jelen berendezettsége, mai formája mellett egy lényeges hézag mutatkozik, mely nagyon alkalmas arra nézve, hogy a jogvédelem adott esetben illuzóriussá, vagy legalább is elméleti értékűvé legyen.

Am nemcsak a jogvédelem, magára a jogszolgáltatásra nézve is lényeges javulást jelentene, ha polgári perrendtartásunkban a szóbeliség és a közvetlenség az eddigénél nagyobb és tágasabb érvényesülést nyerhetnének.

Aki valaha azon helyzetben volt, hogy az eléje terjesztett per- vagy egyéb okiratok alapján kellett valamely ügyben döntenie, az bizonyára tapasztalhatta, hogy a vizsgálati iratok rendszerint mennyire nem elégséges támpontokat nyújtanak a vizsgálattal összefüggő mellékkörülmények alapos áttekintésére.

Pedig hány és hány esetben épp e mellékkörülmények a döntők. Innen van, hogy az írásbeliség alapján hozott ítélethez többé-kevésbé mindig hozzájárul az ítéletet mondónak bizonyos kisebb vagy nagyobb mérvű lelkiismereti nyugtalansága, melynek megnyugtatása végett hasztalan fordul a periratok holt betűihez.

Es aztán! Hányszor nem történik meg, hogy a bírósági tárgyalásokról felvett jegyzőkönyv egy-egy stiláris kifejezése, mely a tényálladékok fogalmilag nem egészen lepi, alkalmas szolgált a perkérdés ferde irányú megítélésére? Hiszen ha lélektani tény, hogy az élő szó csak gyarló eszköze a gondolat közlésének, mennyivel inkább áll ez az írott szóról, különösen ott, hol a mások gondolatait kell általa kifejezésre juttatni.

A lelki állapotok ezer meg ezer jelenségei játszanak bele olykor-olykor a bírósági tárgyalások menetébe, melyek alapján az elsőfokú bíróság ítélt és a gyakorlott bíró mindig többet olvas a tanu arcából, szeméből, mint annak vallomásából. Fikszirozni e lelki mozzanatokot a tárgyalásról vezetett jegyzőkönyvben, vagy visszaadni azokat az ítélet indoklásában csaknem lehetetlen és innen van aztán, hogy a két bíróság egészen más benyomások alatt ítélt.

Egy logikailag bőven megokolható nagy és fontos összefüggés van tehát abban, hogy a kuria sokkal gyakrabban hagyja helyben a tábla ítéletét, mint ez a törvényszékét, jóllehet a beavatlanok ennek indokát egy egész más körülményben keresik.

Arról meg viszont az ügyvédek tudnának sokat beszélni, hogy nem egy esetben mit jelent az a kifejezés, hogy „a kir. tábla az elsőfokú ítéletet indokainál fogva helyben hagyta”. És arról egy egész osztály formál magának ítéletet — mert nemcsak a perveztes ügyvédek mondják — abban okvetlenül lesz is valami igazság. Az ügyvédek véleménye pedig e tekintetben az, hogy igen sok esetben, midőn a felső bíróság az elsőfokú ítéletet helyben hagyja, nagy része van ebben a kényelmeskedésnek, midőn t. i. a referens nem lévén képes a kezénél levő aktákból

a perkérdés anyagát a maga teljességében kiemelni, csupa kényelmeskedésből az elsőfokú ítéletet helyben hagyja.

A kilatásba helyezett új perrendtartás szerint a kir. törvényszékek fognak másodfokulag ítélni a járásbíróskágtól hozzájuk felebbezett ügyekben, még pedig a szóbeliség teljes érvényreemelésé mellett.

A jövőben tehát két forum fog ítéletet hozhatni a peres ügyekben a közvetlenség nyújtotta impressziók alapján.

Nagy előny lesz ez a bíróságra, még nagyobb a jogkereső felekre.

A másodfokú bíróságnak is meg lesz tehát adva az alkalom, hogy az élőszóval folyó tárgyalás nyomán behatóan megismerhesse a per anyagát és a perkérdés eldöntésénél nemcsak azt fogja irányadóul tekinteni, hogy adott esetben mit mond a törvény betűje, hanem a lélektani motívumok alapján is fogja kereshetni, hogy hol és merre fekszik az igazság, melyen a törvény megállapított formuláival erőszakot tenni, már maga is kiáltó igazságtalanság. Másrészt pedig a jogkereső felek a nehézkés írásbeliség mellözése folytán a jogszolgáltatás gyorsabb menetének nagy előnyében fognak részesülni.

Nem vagyunk jogászok, nem imputáljuk magunknak, hogy a felvetett témát kimerítettük, aminek itt különben sem volna helye. Mi csak egy-két, a tárggyal összefüggő megjegyzést fűztünk e kérdéshez, melyre a gyakorlati életből elvont tapasztalatból merítettük a jogosultságot.

Természetes, hogy az egésznek hasznát csak akkor látjuk, ha a járásbíróskágot eddigi hatáskörébe, legalább a polgári perigényeket illetően, lényegesen kibővítjük, mert ennek hiányán az egész reformnak alig volna gyakorlati értéke és a jelen perrendtartás oly lényegtelen módosulását jelentené, mely a reform szóra ugyancsak edeskevés igényt tarthatna.

Hirek.

Királyi elismerés. Ó csász. és apostoli kir. Felseje f. évi június 8-án Budapesten kelt legfelsőbb elhatározásával br. Nikolics Fedornak, g. kel. szerb egyh. kongresszusi kir. biztosnak, ebbeli hasznos és eredményes szolgálatait legelső elismerését nyilvánítani méltóztatott.

Személyi hir. Lovag Fehér Ipoly, kir. tanácsos, a szegedi tankerület főigazgatója, a csütörtök esti vonattal városunkba érkezett, hogy az érettségi vizsgálatokon elnököljön.

Iskolalátogatás. Dr. Hoffmann Károly, kulai plébános és érseki hiv. iskolalátogató, csütörtök óta Zomborban időz és az összes elemi osztályokat behatóan megvizsgálta.

Athelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter Szilágyi János palánkai kir. közjegyzőt Ujvidékre helyezte át.

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminiszter Klug József zombori kir. járásbíróskági irnokot az itteni kir. törvényszékhez irodatisztá; a m. kir. pénzügyminiszter György László III. oszt. illetékkezelési tisztviselőt az ő becései kir. adóhivatalhoz V. oszt. adótitkárnak nevezte ki.

Az ágost. evang. híveknek tudomásul adatik, hogy június 15-én, délelőtt 10 órakor, az e célra kibérelt helyiségben, istentisztelet fog tartatni, melyre a tisztelt hívek ezennel meghívattak. Korossy Emil, ág. ev. lelkes. Gallé Emil, egyházi felügyelő.

Nyilvános köszönet és nyugtató. A zombori kaszinó-egyleti dalárda hálás köszönetet mond mind azoknak, kik június hó 4-én rendezett dal- és táncestélye alkalmával a kitűzött célt akár közreműködésükkel, akár adományaikkal előmozdították. Közreműködni szívesek voltak: Dobák Berta, Paul Mariska és Dóra, valamint Tessényi Vilma kisasszonyok, meg Bergmann Ágost és Paul Kálmán urak. A zeneiskola alapja javára a következő urak adakoztak: Barjaktár Miklós 1 ft., Dobák Béla 2 ft., Fernbach József 4 ft., dr. Horváth Ákos 1 ft., Pribil Ernő 3 ft. és Sándor Béla 2 ft., összesen 15 forint. Zomborban, 1890. évi június hó 5-én. Pribil Erő, a dalárda elnöke. Bieber Gyula, a dalárda titkára.

Közülés. Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottsága 1890. évi június hó 14-én délelőtt 11 órakor a városháza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart. Tárgyak: 1. Kiküldött bizottság jelentése a színházi szálloda bérbeadása alkalmából szükséges átalakítások tárgyában. 2. A gyalogsági laktanya és Bezeredy-féle telek között elterülő 658 □ öl földterületnek az utcai vonal szabályozása céljából leendő megvétele. Kelt Zomborban, 1890. évi június hó 12-én. Dr. Csibás Benő, polgármester.

A gazd. és pénzügyi bizottságból. Zombor sz. k. város f. hó 14-ére hirdetett rendkívüli közgyűlésének tárgysora az első pontban „a színházi szálloda bérbeadása alkalmából szükséges átalakítások” szerény címén, mint a pénzügyi bizottság tárgyalásain kitűnt, ötvenezer forint előiránnyal (mely azonban tapasztalás szerint húsz százalékkal nagyobb szokott lenni), emeletes vendéglőt akar építtetni az Elefánt helyére. Természetes, hogy ezen terv biztosítása érdekében olyan előirányzatok készültek, melyek az üzletet előnyös szinten tüntetik föl és utána még „jövédelmet” is biztosítanak a városnak. Ezen „jövédelmek” értékére nézve irányt szabhatnak már az érdeklődőknek, a mi összes utóbbi építkezéseink sikere. A színház, a vágóhid, a kaszárnya stb. mind igen jövédelmzőnek volt kimutatva és ma — segít a pótdadót emelni. Aki ezt nem hiszi, nézze meg 3—4 év előtti és mostani adókönyvében a pótlékokat és látni fogja, hogy azok, az előnyös befektetések dacára, sőt azok folytán megkésztetődtek. Szép dolog a város haladása iránt érzékkel birni és elismerésre méltó törekvés, a mult évtizedek mulasztásait rohamosan pótolni akarni. De végre is meg kell kérdeznünk magunktól: vajjon a hét forintos búzaárak, már is fölemelt közköltség, gyenge termések, fogyatkozó közhasznóbérek, fogyasztás címén megemelt italadók, megcsökkentett regáléjövédelmek mellett, tanácsos-e és célszerű-e egy ilyen, túlnyomólag földet után élőkódó város terhére, folyton újabb és újabb költségek venni, illetve adóemeléseket kezdeményezni? Ha olyan biztos és jövédelmző az a szálloda-építés, kináljuk meg vele a privát-vállalkozókat; ha azok nem fognak, amint hogy nem is foghatnak, a kinált haszonért vállalkozni, akkor abból minden polgár levonhatja majd a tárgyilagos ítéletet. Eladdig azonban szükséges, hogy a közgyűlés ezen előkészítetlen meglepetésbe óva menjen bele; mert ha dertire-bortúra építünk — ami testületnek mindig drágább, mint másnak — akkor végre is ne vegyük zokon, ha a zombori határban a föld, összes megélhetésünk alapja, a kisebb pótdadójú szomszéd községekhez képest, úgy mint O-Sztapáron is, elértéktelenedik. Nem szólnánk semmit, ha a városnak készpénze volna; de folyton kölcsönből szükségelen, vagy legalább is elhalasztott kiadásokat fedezni nem konzervatív gondolkodási rendszer akkor, midőn pld. a honvédkaszárnya kibővítése s a kereskedelmi iskola megépítése — melyek pedig obligát teendők — szintén a közel jövő feladatait és terheit szaporítják. Végre is a kaszárnyaépítés, közvágóhid, színházvetel, ártezi-kút, valamint a regálé-rendezésből folyó veszteségek eléggé igénybe vették erőnket s másrészt igazolták haladási érzékünket. Mindent egy emberöltő, pláne egy évtized meg nem bírhat és itt a legfőbb ideje, hogy a túlbuzgó haladókknak szárnyait a konzervatívok megnyírják. Ezek elmondásával bármily kellemetlen is, tartozunk a közügynek. Most már a többit: Lássák a konzulok! — r. — a.

Hirek a dalárdából. (Műkedvelői színelőadás. Kirándulás. Deficites dalestély.) A zombori kaszinó-egyleti dalárda július hó 5-ikére műkedvelői színelőadást rendez, melynek különös érdekességét az „Egy férj az ajtó előtt” című egy felvonásos operett színrehozása fog adni. Az operett női szerepeit Szabácsy Anna és Lovich Aranka kisasszonyok, férfi szerepeit pedig Feuermann Manó és Pribil Ernő urak játsszák. A zeneiskerett műkedvelőkből alakult kilenc tagú zenekar szolgáltatja, melynek tagjai: Galyasy Mariska k. a. ifj. Csermák József, Herczenberger Dezső, Kiss Pál, Komlós Armin, Krämer Lajos, Paul Kálmán, Schuster József és Staudacher József urak. Az operetten kívül még két egy felvonásos vígjáték is kerül színpadra. Az ezekben való közreműködést eddig Kalapsza Bella, Szabácsy Anna és Tessényi Vilma kisasszonyok, meg Mattyasovszky Emil és Tóth Gábor urak ígérték meg. A rendezést Városv László ur vállalta el. — A dalárda e hó 22-én (vasárnap) vasuton Priglevica-Szent Ivánra kirándulást tervez, hol az egész napot a vasuti állomástól 20 pernyi távolságra eső kies erdőben tölti. A kirándulásban a dalárda tagjai családostul vesznek részt. A részvételre a nagy közönséget is felkérjük. Az egész napi teljes ellátás (villás reggeli sörrel, ebéd, uzsonna és bor) négyen uraknak 2 ftbba, családoknak 3 ftbba kerül. Ételekről és italokról Knip Gáspár, a zombori polgári kaszinó egyület szolgálja gondoskodik. — A június 4-iki dalestély 10 ft deficitel végződött. A zeneiskola alapjának csak a 15 frtnyi adományok (felülírtások) jutnak.

Sáskajárás vármegyénkben. Moholyról jelentik, hogy Torontából a sáskasereg oda is átsapott és ott nagy darab vetést pusztít.

Kettős nász volt a napokban Baján Szabovlyevits Mihály ottani közjegyző házában. Ugyanis két szép leánya váltott jegyet ez alkalommal; Danica kisasszony Monashterly Szilárd budapesti építész-mérnökkel, Mariska pedig Vuics János zentai földbirtokossal.

Himen. Lemberger Rezső bajai gabonakereskedő jegyet váltott Leopold Erzsike kisasszonnyal, Leopold Sándor tolnamegyei m. bizotts. tag kedves leányával.

Tűzoltó-juniális. A helybeli önkéntes tűzoltó-egyletlet holnap délután tartja juniálisát a Sikarában. Hisztük, hogy a mulatság ép oly sikerült lesz, mint az előző évi juniálisai is.

Ujvidékről írják: A helybeli g. kel. szerb főgimnáziumban e hó 29/17-én kiosztják a bizonyítványokat s g. kel. május 31-én megszűntek a rendes előadások, azóta a vizsgálatok folynak. Az érettségi vizsgálatok június 7—8-án, római naptár szerint 19—21-én tartatnak.

Juniális. A zombori népköri iparos dalárda f. évi június hó 8-án a Sikarában tartott juniális a zord idő dacára is eléggé kedvezően sikerült. Az első négyest 54 pár táncolta. A tánc fesztelen jókedvvel. Herczenberger Sándor igen jó zenéje mellett a hajnali órákban ért véget. A vendéglős ezuttal is bebizonyította, hogy borsos árakat tud felszámítani vendégeinek s bizony rosszul járt az a család, aki magának hazulról nem biztosította a harapni valót, mert a borsos ár dacára is alig kapott a vendég sok várakozás után valamit. A jelenvolt hölgyek névsora, amennyiben a tudósítónak sikerült följegyezni, a következők: kisasszonyok: Brecka Katica (Bezdnából), Neumayer Mariska (Hódságról), Matzitz Mariska, Merstatter Katica és Emma, Cziezmann Teréz, Katica és Paula, Csapó Mariska és Ilonka, Darázs Juliska, Viemann Katica és Róza, Dörner Zsófia, Flóra és Paulina, Karcher Hermína és Mariska, Dörfler Adél, Weigand Katica, Blumenthal Mariska, Markovits Blanka, Tyepliczky Aranka, Gizella, Janka és Blanka, Beller Katica, Bagó Juliska, Sztamenits Lenke, Nasits Karolin, Julia és Katica, Knipl Boriska, Sebő Laura, Gerech Zsófia és Mariska, Nagy Róza, Irzak Boriska, Tumbász Katica, Veszcelovszky Berta és Mariska, Kreszmár Mariska, Pintinger Gizella és Matild, Berlekovits Mariska és Borhala, Beck Mariska és Katica, Takáts Juliska, Krizsák Hermín, Hajósevit Mariska, Janotka nővérek, Paresetis Mariska, Guth Mariska, Tallos Juliska, Hoffmann Mariska, Balázs Mariska, Kulits Zsófia, Engusz nővérek stb. — Ünök: Schwercer Károlyné (Hódságh), Matzitz Gusztávné, özv. Merstatter Nándorné, Luibl Györgyné (Monostorszege), Tyepliczky Istvánné, özv. Dörflerné, Bunyi Jánosné, Appelschoffer Ferenéné, Bagó Istvánné, özv. Viemann Jánosné, Tyly Józsefné, Darázs Antalné, Wlach Ferenéné, Csapó Józsefné, Balázs Jánosné, Sörös Antalné, Sztolits Jakabné, Knipl Gáspárné, Törökne, Mészáros Lajosné, Schnur Istvánné, Ullrich Adél, Pintingerné, Hajósevit Antalné, Hajósevit Györgyné, Kreszmárné, Nagyné, Horn Jakabné, Veszcelovszky Kati, Kiss Jánosné stb. — A dalárda Eckert Házjósálat és Marschner gyönyörű Éji dalát igen szép sikerrel énekelte.

Egyházközségi ülés. Zombor sz. kir. város r. kath. egyházközsége 1890. évi június hó 15-én délután 10 órakor a város háza nagytermében közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium számvevőségének értesítése, az 1888. évi iskolai alapról vezetett számadásnak felülvizsgálása tárgyában. 2. Purman Alajos pénztárnok jelentése, melylyel bejárja az 1889. évi iskolai alapról vezetett számadást megvizsgálás végett. 3. A zombori r. kath. iskolásközség jegyzőkönyvi kivonata, az elemi összes iskolákban megtartandó zárvizsgák tárgyában. 4. Zombor sz. kir. város közigazgatási bizottságának sürgető átirata, a szelencsei két osztályba beszerzendő tantervek és iskolai padok elkészítése tárgyában. 5. A zombori r. kath. iskolásközség átirata és költségelőirányzata, a szelencsei két osztályba elkészíteni rendelt iskolai padok tárgyában. 6. Sztolits Józsa zombori lakos kérvénye, az iskolai alapról 200 frtnyi költségen megszavazása és kiutalványozása tárgyában. Időközben beérkezendő tárgyak. Kelt Zomborban, 1890. évi június hó 11-én. Dr. Csibás Benő s. k., polgármester, mint egyházközségi elnök.

Temerinből írják: Rajongásig szeretett plébánosunknak, a legfelsőbb királyi kegy által, a titeli címzetes prepostsággal történt kinttétése alkalmából, iránta érzett igaz hálának, őszinte szeretetünk s tántorítatlan ragaszkodásunk kifejezésére folyó évi június hó 7-én városunk fényes, lelkes ovációt készített; mely napon a kinttétett egyuttal védszente névnapját is ünneplé. Folyó hó 6-án délután 6 órakor a Miaszsonyunkról nevezett iskolánál intézetben a tanuló lánykák szavalattal egybekötött sikerült színelőadással leplek meg fáradhatlan és gondos igazgatójokat, lelki vezetőjüket. E hó 7-én este 8 órakor, az előre történt megállapodás szerint, az ünnepély kezdetéről moszárlovések által értesített község ezenként kezdett seregleni a gyülekezési hely, a községi katolikus polgári kör elé, honnan a diszfelvonulás kezdődött. A megszámlálhatlan embertömeg nenneti zászlók elővitelével, zenekarral, s hatvan fáklyással az élén, nehéz áradatként megindult az ünnepelt lakása felé. A plébánia lak elé érve, előbb a temerini polg. dalárda egy alkalmi dalt zengett, mire a város nevében Kovács Ferenc városgazda, igazán magvas, szívből jövő és szívhez szóló, egyszerűségében is megkapó, fősleges beszéddel üdvözle, az ekkorra már az ebedő ablakánál megjelent prépost urat. Erre őnagysága, hivi szeretetének ily impozáns, Temerinben ez ideig még soha nem látott tüntetésben történt nyilvánulása által könnyekig meghatottan, de messze hallható esengő hangon, hiviének lelkes éljenci által többször megszakítva, válaszolt, igérve, miszerint esküjéhez hűen ezentul is egyedül községe jölété, földi boldogsága, s mennyei üdvé elnyerhetéseért akar és fog munkálkodni; ezentul is, miként mondá, az ő „kedves községének” akar atyja, jötevője, tanácsadója, lelki vezére maradni. Hivetől továbbra is csak az eddig tapasztalt őszinte bizalmat, s viszonzeretetet kéri. Majd megint egy alkalmi dalra zendített rá a dalárda, mely idő alatt egy három tagu bizottság járult az ünnepelthez, őt a katolikus kör helyiségeiben tiszteletére rendezett banketten való megjelenésre fölkendők. Mire a menet lassu hullámzással megindult a kör helyisége felé, hol 200 terítékű bankett következett. Az itt újra és újra fölhangozott szebbnél szebb köszöntő mindmegannyi bizonyítéka volt ama tiszta, benső szeretetnek, melylyel hívt. prépost-plébános urukat, a valóban Isten szíve szerinti papot, a nemesak szóban, de tetteiben is lelkes magyar hazafit, az egyházi és honfiai erények követendő mintaképet környezik. Bankett után az ifjúság tánca kelt, minek csak a már keményen pirkadó hajnal vetett véget. A tiszta szeretetnek ily magasztos nyilvánulása nem egy jelenvoltat a könnyekig meghatott, s egyuttal nem egy jelenvoltban amaz őszinte óhaj kelt: vajha minden község ily lángbuzgalmu papot, ily testestől-lelkestől magyar hazafit, ily valódi emberbarátot bírna lelki vezérell; megléven győződve, miszerint ily vezérel az élén bizton kiküzdend minden község nemesak földi jölétét, melynek alapja a tiszta erkölcs, az Isten és baha iránti szeretet, a kitartó munkásság, de ama másik örökké tartó jölétet is, mely tul a siron, de mennyben várakozik reánk. Azért újra ismétlem a nevének említésekor annyiszor fölhangozott lelkes kiáltást: Eljen a mi szeretett prépost-plébános urunk főt. Zitti Róbert!! Egy jelenvolt.

Keresztszentelés lesz vasárnap délelőtt a Gräber-féle szántai uti szálláson. A keresztsent. özv. Gräberné urnó állította és Fejér Gyula apát-plébános fogja föl-szentelni.

Halálozás. Alulírott fájdalomtól megtört szívvel jelenti, felejtethetetlen jó anyjának özv. Iményi Lajosnének élte 50. évében, f. hó 9-én d. u. fél 2 órakor, hosszas szenvedés után történt elhunytát. A boldogult hült tetemei f. hó 10-én d. u. 5 órakor fognak örök nyugalomra tetetni, az engesztelő szent miseáldozat pedig 1890. évi június hó 16-án reggeli 8 órakor fog az elköltözött lelke üdvéért megtartatni. Zomborban, 1890. évi június hó 9-én. Aldás és béke emlékére! Iményi István.

Felhívás. Bács-Bodrogh vármegye alispánja részéről ezennel felhívatom Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósága területén lévő vámszedésre jogosultak, hogy a köztutak és vámokról szóló 1890. évi I. t. c. 92. §-a értelmében — jelen törvény életbe lépése előtt tényleg gyakorolt azon vámszedési jogokat, melyek a törvény 81. §-ban a követet-vámokat kivéve részletezve vannak — t. i. a köztutakon a közforgalomra szolgáló hidakon — komponokon (réveken) és hajóhidakon fennállanak, igazolják. Ezen igazolást illetőleg megjegyeztetik, hogy a vámjog tulajdonosok által az igazolási kérvények: 1. a vármegye alispánjához címeze nyújtandók be, 2. a hivatalozott törvény 92. §-ában előirt okmányokkal szerelendő fel, 3. ezen hirdetések közzététele napjától számított két esztendő alatt vagyis 1892. évi június hó 15-éig a különbeni törvénynek következmények terhe alatt adandók be. Zombor, 1890. évi június hó 9-én. Selmausz Endre s. k., alispán.

Tisztelegés a patriárkánál. Brankovics György patriárka f. hó 9-én Budapesten a „Vadászkürt”-ben, a hol szállva van, a magyar delegáció püspök-tagjait fogadta. Joannovics István vezetése alatt a pesti szerb egyházközség küldöttsége jelent meg nála. A küldöttség szónokája a fölött való örömeinek adott kifejezést, hogy a patriárka-választás óta már is oly változások történtek a szerb nép társadalmi életében, melyek a kitűzött cél elérését kétségtelemmel teszik. A patriárka azt válaszolta, hogy személyében nem fognak csalódni, s nehéz feladatot a baha és a király közös érdekében és ezeknek akaratára szent fogja megoldani. Végül a küldöttséget hazaszerezetere intette, s a képzetség és az egyetértés előmozdítására.

Üjvidékről írják: F. hó 7-én Üjvidéken a majálisok napja volt, amennyiben ezen a napon a m. kir. polgári és kereskedelmi, a szerb főgymnázium és a szerb felső leányiskola növendékei tartották meg tavaszi mulatságukat. A tanuló ifjúság tanáraik és tanárnőik vezetés alatt a reggeli órákban vig zeneszó mellett vonultak ki részint a zöld erdőbe, részint a gyönyörű polgári lövész-egylet parkjába. Délig verőfényes szép idő volt, de délután elkezdett az eső permetezni és kevés megszakítással egész sötét estig csepegett. Ez azonban nem riasztotta vissza a vig ifjúságot s tanáraikkal egyetemben a legjobb hangulattal, tréfás játékokban töltötték el az egész napot. Község ugyan kevés számmal jelent meg a kedélyes mulatságon, de akik meglátogatták a mulatozó ifjúságot, azok szintén kitarotán és igen jól mulattak. Különösen a m. kir. polgári és kereskedelmi iskola ifjúságának majálisa igen sikerült. Volt ott tánc, távugrás, szákból való szaladás, nagy fülek, orrok és nyelvek pályázata stb. Ami a jelenvolt szíloket igen mulattatta. A főrendező Bruck igazgató tábor — pardon — tanári karával oly ügyesen rendezte ez ártatlan mulatságot, hogy a jelenvolt szílek hálás köszönetét érdemelte ki. Sok ilyen lelkes tanfőriaikat hazánk tanítványai! A szerb ifjúság majálisa különösen feltűnt a vegyeskar énekei. Szébben, összhangzóbban alig-alig lehet hallani énekkart. Az énekkar vezetője Osztoics Tivadar szerb főgymnáziumi tanár volt. Este pedig — egy kellemesen eltöltött nap fáradalmi után — vig zeneszóval, száz és százfényű lampionokkal és nemzeti színű zászlókkal vonult be a városba az ifjúság, példás rend mellett, lelkesen éltetve tanáraikat.

Tűzijátékot rendez vasárnap este Czvetkovics György pyrotechnikus a városi park melletti térségen. Szerencés pincér. Limnauer János helybeli pincér pár nap előtt oly feltűnően költekezett, hogy a rendőrség gyanúját is felébredtette. Kérdőre vonatván a pénz szerzése felől, azt vallotta, hogy a trieszti kis lutrin 1600 frtot nyert. Állítását a trieszti stírgőny is megerősítette, mely rendőrségünkkel tudatta, hogy Limnauer csakugyan nyert az ottani kis lutrin 6, 10 és 60 számokkal 1600 frtot.

Gyászír. Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk rokonaink és ismerőseinkkel, hogy Brandtner Pál nyugalmazott m. kir. fővadász, 1890. évi június hó 6-án déli 12 órakor, élte 78. évében elhunyt. Hült teteme folyó hó 8-án délutáni 4 órakor a róm. kath. sírkertben örök nyugalomra helyeztetik. Az engesztelő szent miseáldozat pedig ugyan e hó 14-én reggeli 8 órakor fog a róm. kath. egyházban az Urnak bemutatattatni. Dorozló, 1890. évi június hó 6-án. Béke poraira! Az elhunytat siratják: Brandtner sz. Kiss Julianna, neje. Hermína, Matild és Aranka, gyermekei. Gyetván Mihály és Lehaft Gyula, vejei. Gizella, Kamilla, Kálmán és Matilda, unokái.

Haladunk. Spitzer Bernát omnibusz-vállalata, mint halljuk, már holnap indul meg. Az omnibusz, tekintettel a hívós időjárásra, egyelőre csak a Sikarával fog közlekedni. Megálló-helyei: a Vadászkürt és a Csitaonica vendéglők. Tehát a holnapi tűzoltó majálisra már omnibuszon mehetünk.

Himen. Dr. Gerich Endre, Petrovác község népszerű orvosa, f. hó 9-én oltárhoz vezette Kis-Kun Majsán a szeretetre méltó és kedves László Gizella kisasszonyt, László Antal bérlo leányát. Az esketési szertartást Waclit István újvidéki önálló segédlelkész, a vőlegény gyermekkori barátja végezte, mely alkalommal gyönyörű és magvas beszédet intézett az ifju párhoz. Esketés után az örömszülők háznál fényes lakoma volt a melyen sok lendületes tósztot mondottak az ifju párra, az örömszülőkre, az eskető papra stb.

Rejtélyes bűneset. Weiner Mátyás szanádi lakos, ki pünkösöd hétfőjén volt házasulandó, előtte való szombatban átment Zentára, hogy jeggyűrt vásároljon. Azt ígérte, hogy estére visszatér, de hozzátartozói hiába várták. Kerestették az egész vidéken, de sehol se tudtak nyomára akadni. Az anyja elment Pádera ahhoz a lányhoz is, kit Weiner két évi viszony után szégyenben hűtlenül elhagyott, de ott azt felelték neki: „Keressék

csak tovább; ha másutt nem, majd ráakadnak a Tiszában!” Az anyja akkor nem vette komolyan az utóbbi szavakat; de pár nap mulva hírt kapott, hogy fia holttestét Peszerén kifogták a Tiszából. Egy ostor volt hurokra kötve a holttest nyakán és a boncolásnál kintint, hogy a szerencsétlent előbb megfojtották és azután dobták a vízbe. A törvényszék nyomban megindította a vizsgálatot.

Eljegyzés. Horváth József, bajai adóosztés e napokban jegyet váltott Bán Ilka kisasszonnyal, Bán Géza megyei írnök kedves leányával.

Ötvenezer forint helyett öt krajcár. Baján Kollár Róza mélykúti illetőségű család azon hírt terjesztette el magáról a városban, hogy a Bazilika-sors-jegy húzáson 50,000 frtot nyert. Ezen a címen aztán számos kereskedőtől értékes holmikak vásárolt; persze hitelbe, míg felváltja az — ezresek. Így a többek közt Bernhard István butorgyárosról is 600 frt ára butort esalt ki. Midőn azonban a rendőrség kérdőre vonta, hogy igazolja, beismerte, hogy állítása nem igaz. Megmozgatása alkalmával találtak nála éppen öt krajcárt.

Eszküvő. Apatinban június hó 10-én délelőtt 11 óra után vezette oltárhoz Pfeifer Károly eszéki gazdag magánzó, a kedves, méltó és szeretetre méltó Weindl Mariska urhölgyet; Weindl Mór köztisztviselőben álló apatini nagybirtokos és nagykereskedő leányát. A díszes menyegzőn az egész város színe-java megjelent.

Pályázatok. A palánki járásbírósnál írnoke, a zombori törvényszéknél díjas joggyakornoki állásokra pályázatok vannak hirdetve.

Himen. A szép Koch Szerén kisasszonyt Koch Jakab újvidéki polgár leányát eljegyezte Deneberg Adolf Bajáról.

Megerősítések. A bácsi kaszinó alapszabálya 37907. sz. a., a karavukovai önkéntes tűzoltó egylet alapszabályai pedig 38032. sz. a. belügyminiszterileg jóváhagyattak.

Hangok

megyénk tűzoltóságának szervezéséhez.

Két éve immár annak, hogy a tűzrendészeti kormányrendelet életbe lépett, de amint látjuk, megyénkben annak az egyes községek érvényt alig szereztek; azonban aggályunknak adunk kifejezést, hogy az alig egy hóval ezelőtt megpublicált megyei tűzrendészeti szabályrendelet se néz más sorsnak elé. Ugyanis valljuk őszintén, hogy e hosszú két év alatt, nagykiterjedésű megyénk nagyszámu községe közül, alig szaporodott egy-kettővel azoknak száma, a melyek tűzoltósággal, kiválólag önkéntes tűzoltósággal bírnak, sőt ha betudjuk a szaporulatot a megszüntek számába, akkor az eredmény semmi. Továbbá ha egybe hasonlítjuk nem is aránylagosan, hanem számszerűleg megyénk azon községeinek számát, melyek tűzoltósággal bírnak, más sokkal kisebb megye ilyen községeinek számával, úgy bizony pirulhatunk, szégyelhetjük magunkat.

E tekintetben még csak azzal sem mentegethetjük magunkat, hogy ide lenn közelebb vagyunk Törökországhoz, mert bizony tűzoltás dolgában még ott is előbbre vannak.

Midőn tehát azon feltételekről kívánok néhány sorban e lapok hasábjain szerény elmefuttatást tartani, vajjon mily utakon és eszközökkel? mily módon és szerével alkothatják meg megyénk községei tűzoltóságaikat kevesebb áldozat mellett is, reményem, hogy az e magasztos intézményünk iránt érdeklődők, nem fogják értekezésemet fölösleges és haszontalan írka-firkának tekinteni.

Minden tűzoltóság létesítése persze két fundamentumot, vagyis erkölcsi és anyagi támaszt igényel; ámde, ha e kettőt olyképp hozzuk egymással össze, hogy mintegy drasztikus közmondással élve, „a kecske is jól lakják, meg a káposzta is megmaradjon”, — akkor legyennek azon vezérferfiak, kiknek szívükön fekszik községeikben egy tűzoltó egylet létrehozása, meggyőződve: miszerint igyekezetüket rövid idő alatt siker fogja koronázni.

Tagadhatlan, hogy a magas miniszteri rendelet, de a megyei tűzrendészeti szabályzat is oly községekre nézve, a melyek eddig nemesak tűzoltóság, de sőt még rendes tűzoltó szerek hiányában is szenvedtek, vagy pláne egy rozoga ódon szerkezetű vizipuskán kívül egyéb tűzoltó szerrel nem bírtak, a drákói szigornál is kegyetlenebb.

Csak azok tudják legjobban, kik egy tűzoltó egylet létrehozásában közreműködtek, vagy ilyennek tagjai voltak, mihez kerül egy akresak 25—30 tagból álló egyletnek felszerelése? Egyrészt nem esoda tehát, hogy a községek olyannyira fájzanak a kezdetűl.

A nagy idegenkedés indokát részéről pedig csakis abban találok, mert a községek elljárói és vezérferfiak a járás főszolgabírájával együtt kezükbe veszik egy fővárosi feckendőgyáros árjegyzékét, s ebből számítgatják ki, hogy egy mászó vagy szivattyús adjustrozása mennyibe kerül, s hogy a szivattyún kívül még szükséges egyéb felszerelvények ára összesen mennyit teszen ki?

A végsőszáma aztán olyan ijesztő, hogy bizony még ők maguk is bele rémülnek, elmúlnak s így aztán inkább halasztgatják is hónapról-hónapra, évről-évre a rendelet végrehajtását. Ilyen taktika mellett bizony a kecske nem kap semmit, de a káposzta is elrothad.

Először is tehát azon kérdést akarom megvilágítani, mint lehet az erkölcsi támaszt az anyagival keves áldozat mellett is egyesíteni, vagyis inkább tagokat könnyű szerrel verbuválni és felszerelvényhez jutányosan hozzáférni.

Nemesak édes hazánkban, de az egész külföldön általános tapasztalat az, hogy a tűzoltói intézménynek leghűbb pártolója a közép iparos osztály. A tűzoltó-egyletek működő tagjai sorát $\frac{3}{4}$ részben az iparos és kereskedő osztály szolgáltatja.

Apatin nagyközség kebelében immár a 13-ik éve fenálló tűzoltó-egylet 120 működő tagja, csekélységemet és két jegyzőmet kivéve, mind iparos és kereskedőből áll.

Ezen tűzoltó-egylet, mely alig 25—30 taggal kezdete meg működését, most már nemesak képességére, tagjainak számára nézve, de szertára tekintetében is a megye első tűzoltóságai közé számítható.

Pedig nemesak alakulása, de megerősödésének alapindoka az, a melynek ismertetésével éppen az imént feltett kérdésre a választ is megadom.

Mi ug szerelésné.

Az egyik példát a beiratkoz ket ezen ip az összes t árjelítés me

Vállal időről-időre tár, csakis a láttatik el.

Miután ben lakat teles stb. m hogy ezen s sorakozni, nek ők műk készségüké me nyit bizo

De az saját munká letem 10 év tag részere lezték magu tatni. Ha m forrott, ugy mellett lépés ritani. A tag az egyéb p be, s bizony járás mellet mert minden készsége biz

Azt pe leti felszere gyárosról r olesőbb, m még az az gyáros keze készítményt sánál evvel szivattyút sí sege egy tűz hordók, szor stb. Évközbe minden egye tagokká beir

Büszle kiállítására. Egylete részére is sz a fővárosi g eredménye.

Itt hely egy állandó Nem el egylet pénztá már maguk r rendezése, pá válalkozás hoz szükség egylet sajátá tűzveszély ese helyszínere k párgártársul papkát vagy nem ér egy nem vett, a kárt, mint ha

A gyak ból kénytelen őzi mint a s buzni, civil a kiműlni, mert napi ruhája.

Tény p többet és jo nál a tűznél

Howe tartható s hog elég szigorral tozik a tagos tása. Ez arány igen kevesbe hogy kevese lépésre is ele

En csak az egylet ált delési idő alatt porodott egye adta elő, hogy belépni, de sz ruháikban sz

Találkoz csak azt a ker de nehez köte életre való ki az ily érdekek. Hát erre válasz midőn az egye csakis az egy iparost növeli

Nem-e t az egyes ipar az egyes tag letességgel ele kegyetlen meg

A szemé városi munkát tehát, hol me stádiumában es megkísérletés a rosaikat a legé tekintésére utal

Magától e sebb felszerel Igyekezzé rosokat, vendé intézménynek nak alakulni az ködését egyszer erősebbedése ö

Mi ugyanis az első, valamint a későbbi pótló felszerelésnél is a következőképpen járunk és jártunk el. Az árjegyzék szerint mi a felszerelvények mind-egyik példányából csakis egyet hoztunk meg; azután a beiratkozók közgyűlésre egybehíván, a szerelvényeket ezen iparosoknak felmutattuk azon felhívással, hogy az összes tagok számára szükséges szerelvények általuk árlejtés mellett fog előállítani.

Vállalkozásunk mondhatom fényesen sikerült. Azóta időről-időre, egyetem minden egyes tagja egy a szer-
tár, csakis a saját tagjaink által készített szerelvényekkel látta el, illetve pótolta.

Miután pedig megyénkben alig van község, melyben lakatos, kovács, bogárnér, asztalos, bádogos s kö-
teles stb. mesterember nem volna; tehát fel nem tehető, hogy ezen iparosok első sorban ne siessenek zászló alá sorakozni, amidőn azt látják, miszerint azon egyet, melynek ők működő tagjaivá válnak, rekompenzálja áldozat-
készségüket azzal, hogy az egyet nekik is némi keres-
ményt biztosít.

De azután nemcsak a szer-
tár állítandó az egyet saját munkái által elő, hanem az egyenruha is. Egy-
etem 10 év alatt immár másodízben rendelt meg 100 tag részére szövetet, s a tagok egyetemlegesen köte-
lezték magukat azt csupán egyleti szabónknál feldolgoz-
tatni. Ha már az egyet fele utján megalakult és egybe-
forrott, úgy az egyleti együtvé tartozást ügyes vezetés
mellett lépésről-lépésre lehet mindinkább s összességben
szoritani. A tagok már ekkor közösen megfogadják, hogy
az egyéb privát szükségleteiket is a tagoktól szerzik
be, s bizony tisztelt uraim higgyék el, hogy az ily el-
járás mellett észrevétlenül növekszik a tagok száma,
mert minden élelmes iparos ember belátja, hogy áldozat-
készsége bizonyos előnyökkel van jutalmazva.

Azt pedig senki ne gondolja, hogy talán az egy-
leti felszerelvény gyarlóbb és drágább lesz a fővárosi
gyárostól nyert példánynál. Sőt ellenkezőleg, először jóval
olcsóbb, másodsor a kiállítás jobb és szolidabb, amellét
még az az előnye is meg van az egyletnek, hogy a
gyáros kezeltében van, vele a netán hibás vagy rossz
készítményt pótolthatja vagy pláne a munka kiadá-
sánál ezzel szemben a szavatosságot is kikötheti. A
szivattyút kivéve pedig még igen sok szerre van szük-
ségre egy tüdő-egyletnek. Ott vannak a vizes kocsik,
hordók, szerkocsik, létrák, hácsók, lapát, villa, csákla
stb. Évközben előfordulnak a javítások. Ott van továbbá
minden egyes tagnak complettirozása; mindez az egyleti
tagokká beiratkozó iparosok utján szerzendő be.

Biztonsággal hivatkozom egyetem e tekintetbeni
kiállítására, mely a székes-fehérvári tüdő-kiállítás
kültüntetésben is részesült.

Egyetem iparosai mai napság már más egyetek
részére is szállítanak felszerelvényeket, sőt mi több, épen
a fővárosi gyárosok raktárában is látható munkájuk
eredménye.

Itt helyben pedig maga az egyet készítményekből
egy állandó kiállítással bír.

Nem eléggé ajánlhatom továbbá, hogy mihelyt az
egyet pénztára egy kissé megerősödött, — mit pedig
már maguk az egyleti tagok is különféle mulatságok
rendezése, pártoló tagok gyűjtése, sorsolások stb. fele
vállalkozások által elősegíthetnek — hogy a gyakorlat-
hoz szükséges ruházathoz a mosó szövetet maga az
egyet sajátjából rendelje meg. Mert igaz ugyan, hogy
tüzveszély esetében minden valamire való tüdő-
siet a helyszínre kötelmet teljesíteni, csak hogy itt sokszor más
polgártársától abban különbözik, hogy fején a tüdő-
sapkát vagy karján a jelvényt viseli. Munkája, segítségé
nem ér egy pipa dohányt. Gyakorlatokon soha részt
nem vett, a jelzéseket, fogásokat nem érti, sokszor előbb
kárt, mint hasznos dolgot cselekszik.

A gyakorlatról pedig csupán azon egyedüli indok-
ból kénytelen elmaradni, mert a parádés tüdő-
ruhája őzi mint a szemfényét, azt sajnálja gyakorlathoz fel-
huzni, civil munkás öltözkézt pedig ugyancsak kénytelen
kimélni, mert hiszen ez neki talán az egyedüli minden-
napi ruhája.

Tény pedig az, hogy egy jóvaló gyakorlatnál
többet és jobban szakad a tüdő-
ruhája, mint magá-
nál a tűznél.

Hogy tehát évenként minél számosabb gyakorlat
tartható s hogy az abban való részvételre minden tag
elég szigorral szorítható legyen, első teendők közé tar-
tozik a tagoknak egy mosó szövet ruhával való ellá-
tása. Ez aránylag kivált, ha az tömegesen állítatik elő,
igen kevésbe kerül, de mihelyt a takarékosabbak látják,
hogy kevesebb karral járt áldozatkészségük, úgy a be-
lépésre is előbb határozzák el magukat.

En csak nem régebben láttam el egyleti bajtársaimat
az egyet által rendelt mosó szövet ruhával, de a ren-
delési idő alatt 10 jóvaló derék fiatal iparossal sza-
porodott egyetem, és ezek mindegyike belépésükkel azt
adta elő, hogy ők már igen régóta táplálták az óhaj
belépni, de szegényebb iparosok létükre egyetlen ócska
ruhájukban szegéllettek volna a gyakorlatra eljönni.

Találkoztak urak, kik mindegyik gyanúsító mosollyal
csak azt a kérdést tették, hogy az ily humánus cél,
de nehéz kötelemeket vállaló egyletnek van-e hosszabb
életre való kilátása akkor, ha annak tagjait csupán csak
az ily érdekekből kovácsolt káposcs fűzi egyletükhöz?
Hát erre válaszul itt is csak az lehet, hogy akkor, a
midőn az egyet ekként saját tagjait igyekszik pártolni,
csakis az egyleti életet ápolja; de sőt tagjaiban az
iparost növeli és műveli is.

Nem-e formális ellenőre az egyet ily eljárásával
az egyes iparosnak? ki kénytelen, akár az egyet, akár
az egyes tag részére szállítja a munkát, annak becsi-
letességgel eleget tenni, mert különben éppen többi társai
kegyetlen megszólásának teszi ki magát.

A személyes presszió sokkal nagyobb, hogy sem
vásári munkát merne szállítani. Az egyes községeknek
tehát, hol még nincs tüdő-egylet, avagy a szervezés
stádiumában esetleg feloszló félben van, fenti rendszer
megkísérlését ajánlom, módjukban lévén most már ipa-
rosaikat a legközelebbi tüdő-egylet szerelvényei meg-
tekintésére utalni.

Magától értetődik, hogy először is a legszüksége-
sebb felszerelvény állítandó ekképen elő.

Igyekezzenek tehát a községek elsősorban az ipa-
rosokat, vendéglősöket és kereskedőket ily módon az
intézménynek megnyerni, s rövid idő múlva meg fog-
nak alakulni az önkéntes egyletek. Ha az egyet mű-
ködését egyszer megkezdte, annak tovább fejlődése és
erősebbedése önként magától folyik. Az apatini önkén-

tes tüdő-egylet jelenleg áll 120 tagból; s csupán az
csek testén lévő egyleti ruha és szerelvény legkevesebb
1200 frt értéket képvisel, ehhez a község egy fillért sem
adott, egy krajeárig az egyet saját diligenciájából sze-
rezte be.

Azon csekély összeg, melyet eddig a község az
egyletnek évenként nyújtott, elzítettett a fecskendő
szállító praemiákra és azok jó karban tartására.

A szervezést illetőleg szól tehát mindez az egyes
községeknek, s azon férfiaknak, kik az önkéntes tü-
dő-egylet szervezésének harcosai.

De hogy megyénkben az önkéntes tüdő-egylet esz-
méje oly nehezen fogamzik meg, annak van még egy
másik alapindoka is.

Statisztikailag ki van mutatva, hogy megyénk
a tüdő-egyletek dolgában az ország összes megyéi
között az utolsók sorában áll.

Hogy pedig ez így van s hogy e széles nagy me-
gyében e magaslatos intézménynek propagandát létrehozni
mindaddig nem sikerült, valljuk be őszintén, másodsorban
mi létező megyei tüdő-egylet bajtársak is okai vagyunk.

Azon végtelen indolencia, mely e tekintetben me-
gyénkben részünkről nyilvánul, pártját ritkítja.

Tekintsünk csak végig az ország összes megyéin,
s azt fogjuk találni, hogy azoknak fele már megalkotta
a megyei szövetséget, melylyel aztán hathatósan segéd-
kezik törvényhatóságának az egyes községekben a tü-
dő-egylet létrehozatalában.

Az összes megyék 1/4 része szintén alakítja a szö-
vetségeket, és egy-egy újabb megalakulásról hoz hírt a
szaksajtó.

Csak Bács-Bodrogh vármegye tüdő-egyletei alusz-
szák a mormotir álmát s kivárák talán, míg végre az
ország összes megyéi megalkották megyei szövetségüket
s majd ha feltöltő jó tén egy rendelet, mely ilyennek
életbeléptetését megköveteli, fogjuk erre mi is magunkat
elhatározni.

Hogy egy megyei szövetségnek létesítése éppen e
kiterjedt széles nagy megyében mennyire üdvös s kíván-
atos volna, azt annak idejében máshol már volt sze-
rencsém vitatni, de mindnyájan jól tudjuk, hogy a társ-
egyletek sérelmeinek orvoslása, tüdő-egyletek alapítása,
a megyei egyletek együttműködésének meghonosítása, csakis
a szövetség utján volna elérhető. E sorok írója már 4
éve elelőtt, még a fiunai kongresszuson megbízott
több megyei bajtárs által egy megyei szövetség létesíté-
sét céljából az előmunkálatok megtételével.

A megfizetendő mandátumnak megfelelő az összes
eddig fennálló megyei szövetségek alapszabályait, sőt
azon megyéktől, melyek tüzrendészeti szabályrendeletei-
ket megalkották, az ilyeneket beszerezve, ezek alapján
egy tervezetet ki is dolgoztam, az összes eddig ismert
megyei tüdő-egyleteket pedig annak kijelentése vé-
gett, vajjon az első szövetségi gyűlés hova hivatassék
össze, már jó régen fel is hívom.

E felhívásra néhány egyletet kivéve válaszoltak,
azon közös megállapodással, miszerint széklelyül Zom-
bort jelelték meg; mely kijelentések folytán a munká-
latot az összes alapszabályokkal együtt átszolgáltattam
a zombori önkéntes tüdő-egylet parancsnokságnak.

A tulajdonképeni főmunka kivétel tehát most
már a zombori bajtársak tiszte, kiknek főparancsnokától,
mőta a megye embe lett, joggal várjuk és várhatjuk
el, miszerint egész erejével fog a megyei szövetség mi-
előbbi létrejöttén munkálkodni.

Most, midőn a megyei tüzrendészeti szabályrende-
let alapján a megyei hatóság újból szigorú utasítások-
kal látta el az egyes járák fősolgabiroi hivatalait,
végre igen időszerű volna a szövetségnek megalkotása is.

Tény ugyanis az, hogy megyénknek alig néhány
nagy községe van ellátva a magas miniszteri rendelet-
ben előirt szivattyúval. Megeszerzte megindult a mozga-
lom tehát a szivattyúknak újakkal való felszerelése il-
letve ilyeneknek beszerzése iránt. Ismerek több községet,
mely be is szerezte már szivattyúját, ismerek azok kö-
zött többet olyant is, mely már meg is járta.

Drága, igen drága pénzen vásárolta meg a kényes
portékát, s az már az első tüzpróba alkalmával csütör-
töket mondott.

Ha azonban volna egy oly szakértői közeg, mint
ez más megyékben, a megyei tüdő-egylet szövetség, mely-
hez az egyes községek, illetve járási tisztviselők biza-
lalommal fordulhatnának, mielőtt ily vagyont beszerzenek;
akkor több bátorsággal is határozna el magukat az
idézett rendeleteknek mielőbb érvényt szerezni.

Az eddigi tapasztalatok szerint községeink szer-
tárait vagy Bécsből vagy Budapestről fedezték, azon
édes tudatban, hogy hiszen a miniszterium csakis ezen
gyárosok gyártmányát ajánlotta körrendeletében. Ré-
szemről a fővárosi cégek gyártmánya ellenében mi ki-
fogást sem hozhatunk fel szoliditás, praktikuság és tar-
tosság tekintetében.

De van egy circumstantia, pedig igen is fontos, ez
pedig az, hogy a fővárosból való beszerzés méreg drága
pénzbe kerül.

Ha meggondoljuk, hogy minden egyes község bi-
rója és jegyzője kénytelen a bevásárlás végett a fővá-
rosba felutazni, ott napokon át időzni, mert hát mégis
csak meg kell minden gyáros raktárát tekinteni, ha meg-
gondoljuk, hogy onnan a helyre szállítás mily nehézsé-
gekkel jár s hogy utközben rendszeren a küldemény meg-
sértül, akkor bizony egy ily szivattyú nagyon sokba kerül.

Már most ha itt helyben, a megyében is van egy
oly megbízható gyáros, ki igényeinket kielégíteni s
gyártmányáért a garanciát nyújtani képes; akkor igazán
fékozás, ha mi megyénkbeli e célból egy lépést is tovább
zónázunk.

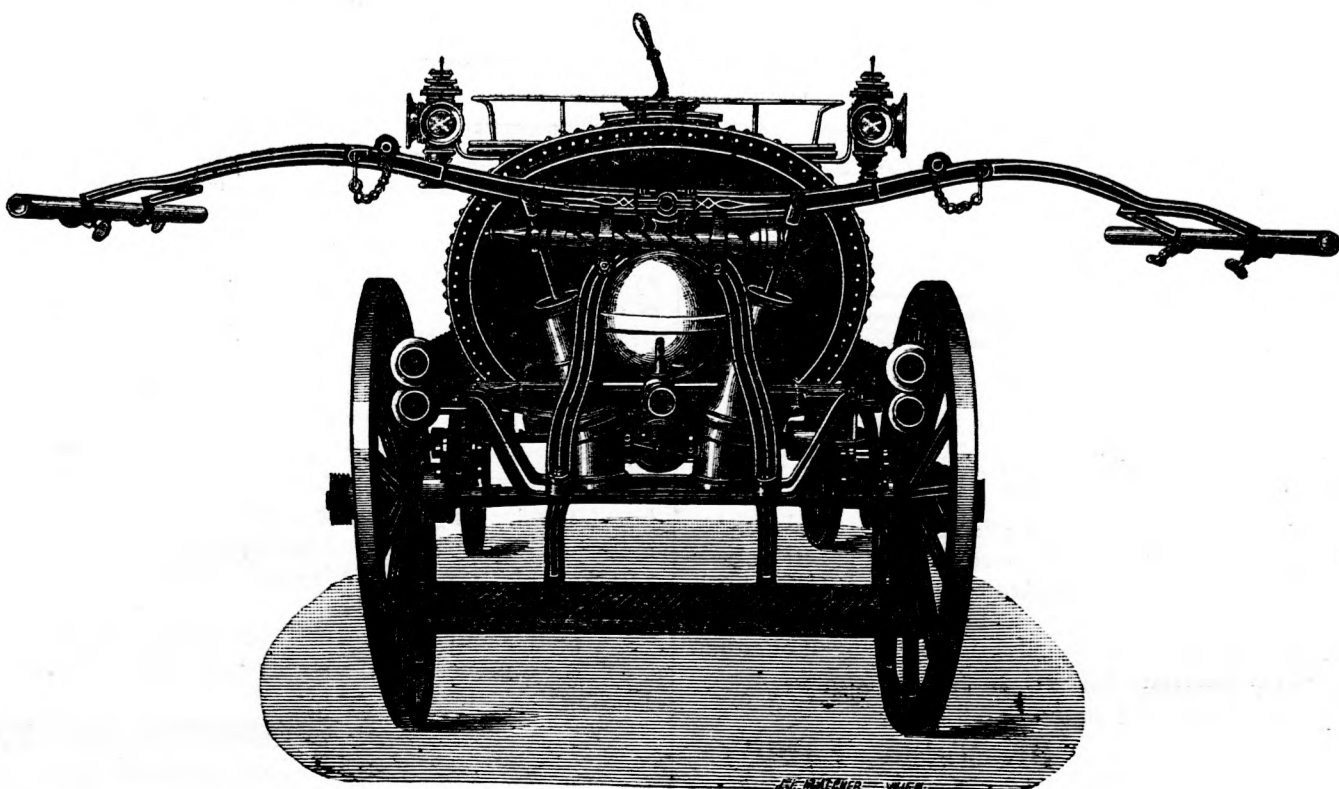
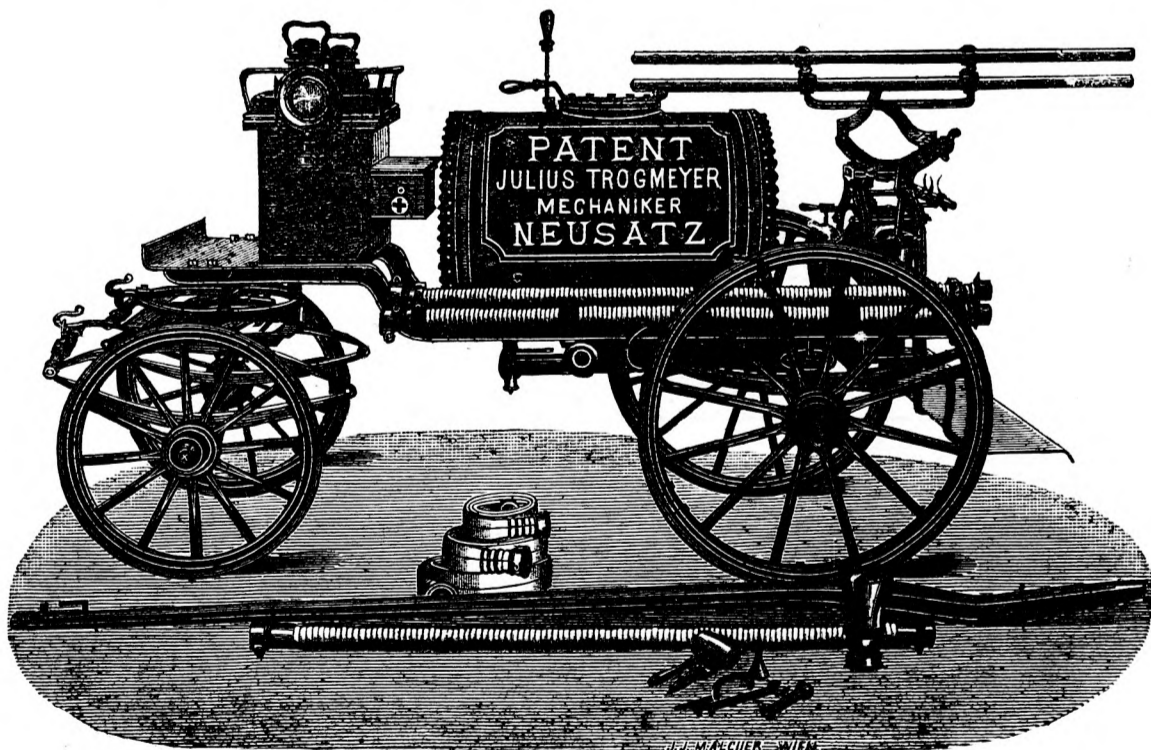
Úgy tudom, hogy megyénk alispáni hivatala is
egyebeként ajánlotta a községek figyelmébe a megye
fiatal mechanikusát, Trogmayer Gyula újvidéki fecskendő-
gyáros. De azt hiszem alig is van község a megyében,
ki ne ismerné e fíradhatlan tevékeny fiatal üzlet em-
bert, ki üzletének fenállása s különösen a tüzrendészeti
kormányrendelet életbelépte óta beutazta az egész megyét
s gyártmányait bemutatva tanúságot is adott képességéről.

Főérdeme a gyárosak, hogy gyártmányainál nagy
figyelemmel van a vidék talajviszonyaira is. Ugyanis jól
tudjuk, hogy a szivattyúnak ebbeli constructiója mily
nagy horderővel bír különösen nálunk, ahol némely
vidéken a közlekedés sokszor majdnem a lehetetlenség-
gel határos.

Nevezett mechanikus fecskendőinek egyik nagy
előnye tehát azok rendkívüli könnyűségében, az itteni
kerék vágányok méreteinek megfelelőségében, a me-
dence kellő magasságában rejlik. Igen célszerű újítást
tapasztaltam azon csapban, melyet a nyomó tömlő tö-
vénél alkalmaz, s mely a nyomó tömlőben lévő feles-
leges viznek szükség esetében a medencébe való vissza-
eresztésére szolgál.

Az általa szerkesztett és szabadalommal felruházott
lajtos szivattyúját, vagy mint a német elnevezés után
mondják: oltó vonatját, megyei községeinknek csak a
legmelegebben ajánlhatom.

E fecskendők a többi szivattyúkat igen sokban
fölülmulják. Nevezett gyáros engedelmével itt közlöm
annak rajzát. Az I. rajz annak oldal, a II. hátfelét
tünteti fel.

Mint e képekből is látható föelönye természetesen e szivattyúnak az, hogy több hektoliter vízzel a vészhelyére érve rögtön actióba képes lépni; a mellett, ha a víz hordó kifogyott, szivó tömlői már működésükben készenlétbe hozható s egy csap elzárása után ezen szivó tömlők utján akár a kutból, akár más víztartályból szivattyúzható a víz.

A sugár hossza és ereje vetélkedik bármely fecskendővel; a 30 méter hosszú nyomó tömlőből 29—30 méter vízirányos lők távolságot képes sugara kifejteni.

Megyéink legtöbb községeiben a kutak a mely fekvésüknél fogva vízhiányban szenvednek, általános tapasztalat az, hogy egy-két pernyi szivattyúzás után ki vannak merítve tűz esetében a kutnak tartalma. Ösztönszerűleg népünk tehát a falvakban pocótákat, álló víz medencéket alkotnak s tűz esetében e pocótákat szolgáltatják az oltáshoz az anyagot. Mondanom sem kell, hogy mennyire káros az ily iszap és sárral telített víz a szivattyúban s pláne mily fennakadással jár a fecskendő kezelése, ha a szelepek könnyen hozzá nem férhetők s azok egynehány másodperc alatt ki nem emelhetők.

Trogmayer oltó vonatján a szelep kinyitása a leghozzáférhetőbb ponton van elhelyezve oly annyira, hogy 5 másodperc alatt az kiemelhető és kitisztítható.

A parancsnokságom alatt álló egyet szintén rendelt egy ilyen oltó vonatot tőle s a fölött teljes megelégedésünket fejezhetjük ki.

Bár állna fenn már a megyei szövetség, hogy ez előtt gyártmányait hivatalos próbának is alá vehetné, ennek bizonyára úgy ő, valamint a vevő közönség örülhetne.

Midőn pedig úgy a szivattyúk beszerzését illetőleg is legjobb akarattal és részrehajlatlan meggyőződéssel bajtársainknak és netán egyes községeknek figyelmét e mechanikus gyártmányaira felhívám, merem öt még kiválólag azon okból ajánlani, miután Trogmayer Gyula ur minden egyes eladott szivattyú átadását maga személyesen eszközöli, a szivattyúval való kezelést bemutatja, sőt mi több, az illető tűzoltóságot arra betanítja.

Készségesen szedte több ízben szét szivattyúisaim előtt s rakta azt össze; igen ügyes módot mutatott be a tömlőnek összetételénél eltérőleg az eddigi eljárástól. Figyelmeztetve külön-külön minden egyes tűzoltót a fogásokra és a netán előfordulható fennakadások és hibák mikénti helyre hozhatóságára. Már pedig ez magában véve nagy nyereség.

Végre előnyvel jár az, hogy ha bármely fennakadás vagy alapos kijávitás esete forog fenn, itt van a közelben kéznél s kevés költséggel segíthet rajtuk.

Dr. Kék Lajos,
közp. vál. tag s apatini főparancsnok.

Gabonaüzlet.

Junius hó 12-én.

A multheti abnormális időjárás miatt a hangulat szilárdult, de ideiglenesen, miután meggyőződtek, hogy a vetésekben kárt nem okozott, a hangulat lanyhult.

Mai árak:

Buza	70—75 kgrig minőség szerint	7.50—8.00
Zab		7.20—7.40
Tengeri		4.50—4.60
Árpa		5.40—5.60
Köles		4.30—4.40
Repece		9.00—9.50
Bab		5.00—5.50

Naptár. Junius.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
13 Pént.	Pádai Antal	Tóbiás	10 Junius
14 Szom.	N. Vazul	Vazul	2 Nicefor
15 Vas.	E 3 Vida M.	E 2 Kresc.	3 G 2 Lucian
16 Hétfő	R. Ferenc	Justin	4 Metrofan
17 Kedd	Adolf	Rainer	5 Dorotheus

Felölös szerkesztő: **Dr. MOLNÁR ISTVAN LAJOS.**
Helyettesíti:
Laptulajdonos és kiadó: **BITTERMANN NÁNDOR.**

NYILTTÉR.*

Tekintetes szerkesztő ur!

A Zomborban megjelenő „Bácskaer Volksblatt“ című lap 23. számában alulírtakkal foglalkozó — s Josef Hoog aláírással ellátott — minden tisztességet nélkülöző ocsmány rágalomtól hemzsegő cikk jelent meg, melyre válaszulni egyáltalán érdemesnek sem tartjuk.

Egyben azonban saját védelmünkre kijelentjük, hogy azon közleményben ellentink pazarul szórt rágalomért — bírói uton leendő elégtétel nyerhetés végett az előleges intézkedés részünkről eddig már megtéve lett.

Kolluthon, 1890. évi junius hó 12-én.

Schwerer Lajos,
nyus. jegyző.

Zimmermann György,
h. jegyző.

Urbán Antal,
bíró.

* Az e rovatban közlöttéért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

HIRDETÉSEK.

4180. szám.

kig. 1890.

Pályázati hirdetmény.

A Kucura községben megüresedett, szabályrendelileg 400 frt készpénz fizetéssel javadalmazott segéd-jegyzői állás betöltésére pályázatot hirdetek, és felhívom a pályázni kívánókat, hogy szabályszerűen felszerelt és nyelvismereteiket is igazoló pályázati kérvényeiket nálam **folyó évi junius hó 20-ikáig** benyújtsák.

Kulán, 1890. évi junius hó 6-án.

Dr. Molnár Károly,
főszolgabíró.

3—2

16425. sz.
tkvi 1889.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Haméderné Kovács Mária végrehajtható Gyulics József és neje végrehajtható szenedők elleni 500 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró) területén lévő, Zomborban fekvő, a zombori 6497. sz. tjkvben A. 7 alatt foglalt Gyulics József és neje szül. Makra Katalin nevében álló (3864—3866) hr. 173. ö. i. sz. Bánát külvárosban fekvő ház és beltelekre az utóajánlott összegben, 550 frtban; továbbá az ottani 1409. sz. tjkvben A. 7 alatt foglalt egyedül Makra férj Gyulics Katalin nevében álló (4241—4243) hr. 393. ö. i. sz. Bánát külvárosban fekvő ház és beltelekre az árverést 550 frtban ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi július hó 7-ik napján délutáni 3 órákor alulírt kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvények 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1890. évi május hó 30-án.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Sztojkovits György,
kir. trvszéki bíró.

C. V. 1087. ex 1890.

Haszonbéri hirdetmény.

A gör. kel. szerb nemzeti egyházi kongresszus választmánya mint a gör. kel. szerb nemz. egyh. alapok igazgatósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a Kamendin nevű pusztával határos 4398⁷³⁰ kat. hold szántóföld, 2⁵⁷⁴ kat. hold kert, 7¹²⁶⁶ kat. hold rét, 122²³⁶ kat. hold legelő, 72¹⁹⁸ kat. hold nádas és 81⁵⁷⁴ kat. hold földadó alá nem eső földből álló pusztát **Szireg** a rajta lévő gazdasági épületekkel együtt **hat egymásután következő évre**, t. i. 1890. évi november hó 1-étől 1896. évi október hó 31-éig, szóbeli árverés, illetőleg írásbeli ajánlatok alapján haszonbérbe fog adni.

E célból **f. é. junius hó 30-án (18.) délelőtti 10 órákor** a patriárkai rezidenciában Karlovicán előbb szóbeli versenyzés (árverés) fog megtartatni, kikiáltási árnak évi 71,000 frtnyi haszonbér vétetvén, mire a f. é. junius hó 30-án (18.) délelőtti 10 óráig beérkezendett írásbeli ajánlatok (offertek) felbontása és tárgyalása fog következni.

Mind a szó-, mind az írásbeli ajánlatok jóváhagyása, illetőleg elfogadása a kongresszusi választmánytól függ, mely azok iránt azonnal a tárgyalás befejezése után fog határozni.

A szó- vagy írásbeli versenyzésben résztvenni szándékozik tartoznak a szóbeli árverés megkezdése előtt, illetőleg jól bepecsételt írásbeli ajánlataik beadásakor Patriárka ur Öngymoltósága, mint a kongresszus választmány elnöke kezébe 7100 frtot bánatpénzül letenni, és írásbeli ajánlatot tevők ajánlataikban egyszersmind kijelenteni, hogy az árverés, illetőleg haszonbéri feltételeket ismerik és hogy azokat elfogadják. Az írásbeli ajánlatok tárgyalásánál csak oly ajánlatok fognak tekintetbe vétetni, melyek egy bizonyos meghatározott évi haszonbér összegre szólnak.

Azoknak, kiknek ajánlatai el nem fogadtatnak, a letett bánatpénz azonnal vissza fog adatni.

Az írásbeli ajánlatok következőleg címezendők: **„Ajánlat Szireg nevű pusztá haszonbérbeadására Nagymoltóságu Brankovics György gör. kel. szerb Patriárka urnak, mint a kongresszusi választmány elnökének Karlovicán.”**
Kelt Karlovicán, 1890. évi junius hó 8-án.

A kongresszusi választmány elnöksége.

12026. sz.

tkvi 1889.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Molnár Pál végrehajtható Kamlenov Tósa végrehajtható szenedők elleni 60 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró) területén lévő, Sztanisicson fekvő, a sztanisicsi 63. sz. tjkvben A. I. alatt foglalt Kamlenov Tósa és neje szül. Tanurzits Gyula nevében álló 56. ö. i. sz. ház és beltelekre az árverést 494 frtban ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1890. évi augusztus hó 21-ik napján délutáni 3 órákor Sztanisics községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvények 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi miniszteri reedet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1890. évi május hó 12-én.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Sztojkovits György,
kir. trvszéki bíró.

Zombor, 1890. Bittermann Nándor könyv- és könyvendéjéből

1770. szám.

Gabonaeladási hirdetmény.

Az apatini m. kir. erdőhivatal irodájában **folyó évi junius hó 26-án reggeli 9 órákor** tartandó árverésen felsőbb jóváhagyás fenntartás mellett a következő gabonaneműek eladatni fognak ugyint:

Az apatini és doroszlói pagony tisztásain 1890. évben szokásos módon felesek által termelt és a vevő által a cséplő helyen úgy amint az a cséplőgépből kikertül métermázsánként átveendő buza, árpa és zab készpénz lefizetése mellett.

Az árverési feltételek és gabonaneműekkel bevett területek az alóírt erdőhivatalnál és az apatini és doroszlói m. kir. erdőgondnokságoknál megteudhatók.

Apatinban, 1890. évi junius hó 8-án.

M. kir. erdőhivatal.

4219. szám.

kig. 1890.

Pályázati hirdetmény.

A Veprovác községben megüresedett községi jegyzői állás betöltésére pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni kívánókat, hogy szabályszerűen felszerelt, nyelvismereteiket is igazoló pályázati kérvényeiket hozzám **folyó évi junius hó 21-ik napjáig** benyújtsák.

A betöltendő jegyzői állással szabályrendelileg a következő javadalmazás jár:

1. 895 forint készpénz fizetés;
2. szabad lakás;
3. 2/4-ed telekföld és a hozzá kiosztott legelőilletmény, mely után az adót és az egyenértéki illetéket a jegyző fizeti.

4. 6 öl kemény tűzifa.

Kulán, 1890. évi junius hó 7-én.

Dr. Molnár Károly,
főszolgabíró.

3—2

Gőzcséplő eladó.

Egy 8 lőerejű Marschal Sohns & Comp.-féle

gőzcséplő garnitúra

jutányos áron, kedvező feltételek mellett eladó.

Megtekinthető a zombori határban a tulajdonos sápanyai szállásán. Írásbeli megkeresések alulírottához Apatinba intézendők.

Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos

Vény Márton,
Apatinban.

5—4

2135. sz.

kig. 1890.

Pályázati hirdetmény.

Katymár községben megüresedett 400 frt évi fizetéssel egybekötött aljegyzői állás **f. hó 19-én délelőtti 10 órákor** választás útján fog betöltetni.

Ezen állás elnyerése iránti szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények a választást megelőző napig alulírottán nyújthatók be.

Almás, 1890. évi junius hó 3-án.

Deák Zsigmond,
főszolgabíró.

3—2

4104. szám.

kig. 1890.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásába bekebelezett Kolluth községében nyugdíjaztatás következtében megüresült jegyzői állásra ezennel pályázat nyitattik.

A betöltendő jegyzői állás a következő javadalmazással van egybekapcsolva:

- a) készpénz fizetés 550 frt,
- b) szabad lakás ház kerttel,
- c) 11 hold 868 [ ] öl szántóföld haszonélvezete.

Felhívotnak a pályázni szándékozik, hogy az 1883. évi t. c. 6. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket legkésőbb **f. évi július hó 1-éig** ezen szolgabíróhoz hoz annál is inkább nyújtsák be, mert az utóbb érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Zombor, 1890. évi junius 11-én.

Poppovics Dusán,
főszolgabíró.

3—1

3327. szám.

kig. 1890.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye Glozsán községében egy 300 frttal javadalmazott irnoki állomás üresedésben lévén, annak választás útján leendő betöltésére határnapul **f. évi július hó 6-ik napjának d. e. 8 órája** tüzetik ki.

Felhívotnak a pályázni kívánók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket a választást megelőző napig alulírottán nyújtsák be.

Kelt Ujvidéken, 1890. junius hó 3-án.

Kolozsváry Sándor,
főszolgabíró.

3—3